

Tocilizumab

Lyfjagjöf undir húð vegna gigtersjúkdóms

Tocilizumab er í flokki líftæknilyfja sem draga nafn sitt af framleiðsluaðferð lyfsins. Það er að lyfið er framleitt í lifandi frumum. Tocilizumab er notað við bólgugigtarsjúkdómum til dæmis iktsýki og risafrumuæðabólgu.

Virkni tocilizumab

Bólgugigtarsjúkdómar valda brenglun í ónæmiskerfinu þannig að ákveðnir bólguvakar verða of virkir. Interleukín-6 (IL-6) er einn þessara bólguvaka. Lyfið tocilizumab hamlar virkni IL-6 og minnkar þannig bólgu.

Einstaklingsbundið er hversu fljótt árangur kemur fram. Sumir finna fyrir áhrifum strax eftir fyrstu gjöf meðan aðrir þurfa lengri tíma. Búast má við að full virkni sé komin fram í síðasta lagi sex mánuðum eftir að meðferð er hafin.

Ef meðferðin skilar ekki árangri innan 3-6 mánaða þarf að endurskoða hana. Ef vel gengur má reikna með að meðferðinni verði haldið áfram til lengri tíma.

Undirbúningur fyrir meðferðina

Áður en meðferðin getur hafist þarf ákveðinn undirbúning:

- Blóðsýni
- Lungnamynd
- Berklapróf
- Mælingar á blóðfitum
- Yfirfara bólusetningar

Rannsóknirnar eru gerðar til að útiloka duldar sýkingar eins og til dæmis berkla eða lifrarsjúkdóma þar sem þessir sjúkdómar geta versnað eða vaknað upp við meðferðina.

Gjöf lyfsins

Tocilizumab er gefið á viku fresti undir húð, oftast í kvið eða læri. Hjúkrunarfræðingur kennir aðferðina á göngu-deild. Ef þú treystir þér ekki til að sprauta þig er hægt að fá aðstoð til þess á heilsugæslustöð. Í fylgiseðli eru leiðbeiningar um gjöf lyfsins.

Hvað á að gera ef skammtur gleymist?

Ef lyfjagjöf gleymist gefur þú þér lyfið strax og þú manst eftir því og síðan næsta skammt viku síðar. Hafðu samband við göngudeildina ef þú ert í einhverjum vafa.

Geymsla lyfsins

Tocilizumab á að geyma í ísskáp við 2-8°C. Ef nauðsyn krefur, til dæmis á ferðalögum, má geyma lyfið í allt að tvær vikur utan kælis við 30°C eða lægra hitastig, sjá nánar á fylgiseðli. Farga þarf lyfinu ef liðnar eru meira en tvær vikur frá því það var tekið úr kæli. Geymið lyfið á öruggum stað, þar sem börn ná ekki til.

Meðhöndlun á notuðum lyfjaumbúðum

Notuðum lyfjapennum og sprautum á að skila til eyðingar í apótek.

Aukaverkanir

Flestir þola tocilizumab meðferðina án umtalsverðra aukaverkana. Sumir finna fyrir þreytu og flensulíkum einkennum daginn sem þeir fá lyfið.

Algengar aukaverkanir eru sýkingar í efri hluta öndunarvegna, höfuðverkur, svimi, útbrot, frunsa (herpes simplex) og háþrýstingur. Lyfið getur valdið hækkun á blóðfitum og vægri bólgu í augum. Alvarlegustu aukaverkanirnar eru alvarlegar sýkingar, fylgikvillar ristilbólgu, lifrarkvillar og ofnæmisviðbrögð.

Þeim sem fá meðferð með tocilizumab getur verið hættara við að fá húðkrabbamein. Því er hvatt til þess að forðast beint sólarljós og nota góða sólarvörn utandyra.

Til athugunar

Mikilvægt er að fylgja þeirri skimun sem almennt er mælt með svo sem myndatöku af brjóstum, leghálsstroki, ristilspeglun og reglulegri blettaskoðun hjá húðlækni.

Í fylgiseðli lyfsins og í sérlyfjaskrá eru yfirlýsingar um þær aukaverkanir sem hafa verið skráðar um lyfið.

Alvarleg ofnæmisviðbrögð eru mjög sjaldgæf. Ef eitt af eftirfarandi einkennum kemur fram þarf að leita strax til læknis:

- Erfiðleikar við öndun- eða kyngingu.
- Þroti í andliti, tungu, vörum eða hálsi.
- Sundl eða svimi sem getur verið vegna lágs blóðþrýstings.
- Verulegur kláði í húð, ásamt rauðum útbrotum.

Í neyðartilfellum er hringt í 112

Eftirfylgd

Mikilvægt er að eiga ávallt bókaðan tíma hjá gigtarlækni til að hægt sé að meta árangur og öryggi lyfjagjafar. Lyfið er leyfisskyld og þarf gigtarlæknir að sækja reglulega um leyfi fyrir meðferðinni til lyfjanefndar, yfirleitt fyrst eftir sex mánuði og svo árlega.

Sýkingar og veikindi

Ef þú ert með hita eða rúmliggjandi vegna veikinda þarftu að taka hlé á meðferðinni meðan þau ganga yfir. Ef meðferð með sýklalyfjum er nauðsynleg þarf að ljúka henni áður en meðferð með tocilizumab er haldið áfram.

Akstur

Tocilizumab hefur ekki áhrif á hæfni til aksturs.

Skurðaðgerðir

Mikilvægt er að láta gigtarlækni eða hjúkrunarfræðing á göngudeild vita ef fyrirhuguð er skurðaðgerð eða inngrip hjá tannlækni. Sama á við um húðflúr og speglanir.

Mælt er með að skipulögð aðgerð sé einni viku eftir síðustu gjöf tocilizumab. Gjöf lyfs má hefjast aftur um 1-2 vikum eftir aðgerðina. Skurðsár þarf að vera gróíð, saumar fjarlægðir og engin merki um sýkingu. Eftir það heldur meðferðin áfram eins og frá var horfið.

Til athugunar

Segðu frá því að þú sért á meðferð með tocilizumab við komu til lækna, tannlækna, á bráðamóttöku eða við innlögn á sjúkrahús.

Bólusetningar

Ráðlagt er að allir sem eru á tocilizumab meðferð fari árlega í bólusetningu vegna influensu og fái bólusetningu við lungnabólgu áður en meðferð er hafin í samráði við gigtarlækni. Mælt er með því að tímasetja bólusetningu þannig að hún sé mitt á milli lyfjagjafa.

Þeir sem eru á líftæknilyfjum mega ekki fá ákveðnar tegundir bóluefna, svokölluð lifandi bóluefni. Hægt er að fá upplýsingar um tegundir bóluefnis hjá lækni eða hjúkrunarfræðingi á göngudeild eða á heilsugæslu.

Upplýsingar um COVID bólusetningar eru á vefsíðu embættis landlæknis: [Bólusetning gegn COVID-19 á /island.is](https://www.island.is/landlæknir/bolusetning-gegn-covid-19)

Tocilizumab og önnur lyf

Tocilizumab þolist yfirleitt vel með öðrum lyfjum og eru önnur hefðbundin gigtarlyf svo sem methotrexat gjarnan notuð samhliða því. Óhætt er að taka verkjalyf eins og ibuprofen og paracetamol þrátt fyrir meðferðina.

Meðganga og brjóstagjöf

Tocilizumab á ekki að nota á meðgöngu eða meðan á brjóstagjöf stendur. Stöðva á notkun lyfsins við þungun.

Ráðlagt er að ræða fyrirhugaðar barneignir við gigtarlækni með tilliti til lyfjagjafa og virkni sjúkdóms. Mikilvægt er að láta þinn gigtarlækni vita ef þú uppgötvar þungun.

Ferðalög

Ef ferðast er með líftæknilyf þarf að hafa það í handfarangri og að tryggja kælingu á ferðalaginu. Lyfið eyðileggst við of mikla kælingu í farangursrými flugvéla. Einnig er ráðlagt að hafa Evrópska sjúkratryggingakortið meðferðis á ferðalögum erlendis. Sótt er um það hjá Sjúkratryggingum: [Evrópska sjúkratryggingakortið | Ísland.is](https://www.island.is/landlæknir/evropska-sjukratryggingakortid)

Frekari spurningar

Ef þú ert í einhverjum vafa eða þig vantar frekari upplýsingar er þér velkomið að hafa samband við hjúkrunarfræðing á göngudeild eða leggja skilaboð fyrir gigtarlækninn þinn.

Hafðu samband við göngudeild eða heilsugæslustöð ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Hósti, uppgangur eða þyngsli fyrir brjósti.
- Líkamshiti er meira en 38,2°C.
- Breytingar verða á fæðingarblettum á húð eða nýir koma fram.
- Roði, verkir og bólga í húð.
- Kviðverkir eða blóð með hægðum.
- Breyting á þvaglátum svo sem ef þau eru tíð, sárt er að pissa eða þvagið er gruggugt og illa lyktandi.
- Húð eða augu verða gulleit.

Í neyðartilfellum er hringt í 112

Símanúmer og staðsetning

Dag- og göngudeild gigtarsjúkdóma á Eiríksgötu 5 er opin virka daga klukkan 08:00-15:00.

Skiptiborð Landspítala gefur samband við deildina, sími 543 1000.

Gagnlegar upplýsingar og vefsíður

Upplýsingar um aukaverkanir og virkni lyfsins er að finna á fylgiseðli þess.

Upplýsingar á vef dönsku gigtarsamtakanna <https://danskeumatologi.dk/laegemidler/>

Dag- og göngudeild gigtarsjúkdóma: [Göngudeild gigtar- og sjálfsofnæmis](#)